

[Lars Emil Johansen]

punkter. For det første skal jeg begrænse mig til at omtale de punkter i statsministerens åbningstale, der direkte eller indirekte har relevans for Grønland. For det andet tror jeg, jeg kommer til at adskille mig fra de øvrige talere, fordi jeg vil nævne noget, der har glædet mig i statsministerens åbningstale, idet jeg vil udtrykke min glæde over de meget positive ord, statsministeren sagde forleden om den forestående lovgivning vedrørende det grønlandske hjemmestyre.

Vel var vi klar over, at den socialdemokratiske regering var positivt indstillet over for planerne om at indføre en hjemmestyreordning i Grønland, men det var glædeligt at konstatere, at den stedfundne regeringsudvidelse ikke har givet anledning til ændring i holdningen til dette meget vigtige spørgsmål. Specielt var jeg glad for at høre statsministeren sige følgende under sin åbningstale:

»Når hjemmestyreordningen er vedtaget, vil regeringen på alle måder yde det grønlandske hjemmestyre sin støtte til at føre nyordningen ud i livet.«

Det er jo en uforgædelig kendsgerning, at sådan som situationen i Grønland i øjeblikket er, kan en hjemmestyreordning ikke etableres, medmindre der hersker et tillidsfuldt samarbejde mellem de danske og de grønlandske politiske instanser. Skal vi give hjemmestyret en chance, må begge parter derfor prøve at undgå at skabe ekstra besværligheder for hjemmestyreordningens indførelse. Det må være det grønlandske hjemmestyres vigtigste opgave at opbygge et så selvstændigt grønlandsk samfund som muligt, et grønlandsk samfund, der gradvis gør sig i stand til at frigøre sig fra den totale afhængighed af dansk indsats, som Grønland i øjeblikket eksisterer på grundlag af.

Det er både ydmygende og sløvende for os grønlændere, at vi snart sagt på alle områder er afhængige af fremmed indsats, så jeg tror, at I danskere og vi grønlændere kan være enige om, at den lykkeligste og den mest frugtbare løsning i Grønlands nuværende problematiske situation ville være, at vi derhjemme gives mulighed for at opbygge vort grønlandske samfund på en sådan måde, at vi kan blive i stand til at formindske afhængigheden af dansk indsats såvel i økonomisk som i arbejdskraftmæssig henseende. Hjemmestyret skal være nøglen til en fundamental ændring af afhængighedsforholdet. Derfor er

det umådelig vigtigt, at hjemmestyret gives den tid og den økonomiske basis, der er nødvendig for at opbygge et nyt og levedygtigt Grønland.

Danmark har i historiens løb vist os grønlændere, hvordan man kan få forskellige mekanismer til at fungere. Lad mig udtrykke det på den måde: nu er det Grønlands tur til at vise Danmark, hvordan et grønlandsk samfund med de givne naturmæssige og andre forudsætninger skal køres. Det grønlandske samfund er i sit nuværende udviklingsstade særlig sårbart over for finanspolitiske stramninger på alle områder, men specielt inden for erhvervsuddannelsesområdet og inden for erhvervs- og arbejdsmarkedssektoren er det ekstra nødvendigt at sikre Grønland en økonomisk chance for at starte en udvikling, der på længere sigt vil gøre landet mindre afhængigt af kapitaloverførsler og dermed mindre sårbart over for nedskæringer i de danske bevillinger. Der er tale om en meget uheldig og hårdt rammende stagnation med hensyn til erhvervsuddannelsesbevillingerne i Grønland. Erhvervsuddannelsen er nok det område, der på den mest afgørende måde er med til at skabe fundamentet for det nye grønlandske samfund. Dette område, der så at sige udgør det grønlandske samfunds livsnerve, kan ikke gøres til genstand for nedskæringer, uden at en sådan handling får meget uheldige og for hjemmestyret direkte lammende virkninger. Den procentvise stigning af bevillingerne på erhvervsuddannelsesområdet i Grønland er helt ude af trit med befolkningstilvæksten. Vil regeringen støtte hjemmestyrets etablering og drift på alle områder, sådan som statsministeren udtrykte det i tirsdags, er det tvingende nødvendigt, at bevillingerne på dette område forhøjes, sådan at uddannelsesstilbuddene kan komme i forsvarlig relation til befolkningstilvæksten. Sker dette ikke, har hjemmestyret ikke mange chancer.

Når man kigger på den del af finanslovsforslaget, der vedrører erhvervsuddannelserne i Grønland, er det yderst påfaldende, at forslaget direkte lægger op til en forøgelse af det antal grønlandske unge, der hvert år sendes til Danmark på uddannelse, og at dette sker på bekostning af en udbygning af uddannelsesfaciliteterne hjemme i Grønland. Jeg tænker på den foreslåede betydelige forhøjelse af beløbsrammen vedrørende de af